

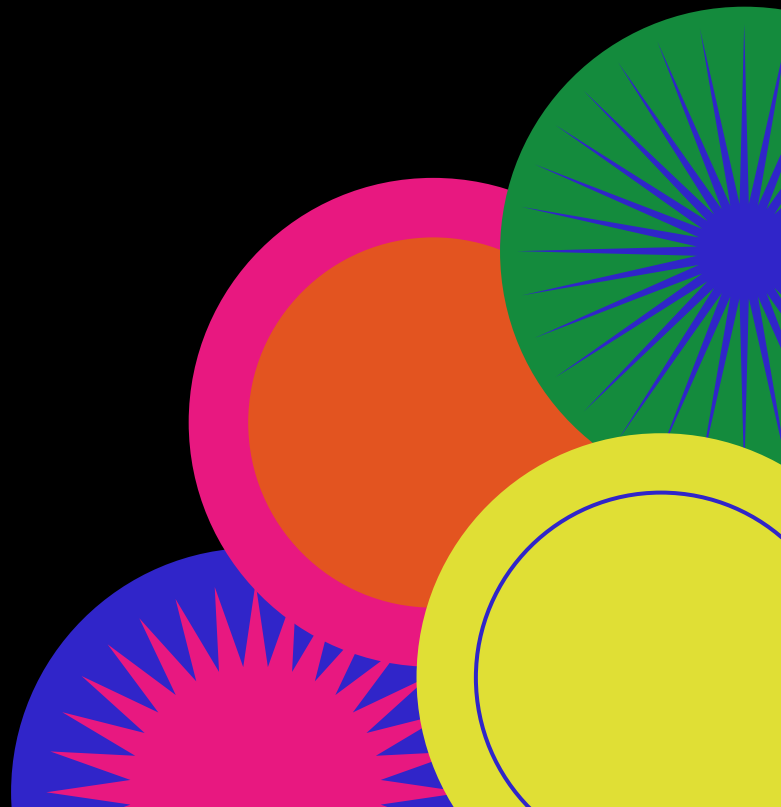
วิชาการพัฒนาหลักสูตร

Curriculum Development

อาจารย์ดิษรา ผางสง่า

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร

- รูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เนื่องจากรูปแบบหลักสูตรเปรียบเสมือนพิมพ์เขียว (Blue Print) ที่ใช้เป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ถ้าเราได้พิมพ์เขียว ที่ชัดเจนมากเท่าใด ก็จะเป็นข้อบ่งชี้ต่อการพัฒนาหลักสูตรได้ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญ มีดังนี้

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler)

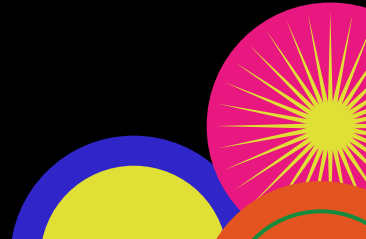

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนซึ่งก็คือ หลักการและเหตุผลในการพัฒนาหลักสูตรว่าในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ต้องตอบคำถามพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ (Tyler. 1949 : 3)

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา อะไรบ้างที่โรงเรียน ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
2. ประสพการณ์ทางการศึกษา อะไรบ้างที่โรงเรียน จะต้องจัดให้ เพื่อช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
3. จะจัดประสพการณ์ทางการศึกษาอย่างไรจึงจะทำให้สอนมีประสิทธิภาพ
4. ประเมินประสิทธิของการจัดประสพการณ์ การเรียนอย่างไรจึงจะทราบได้ว่า ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษา

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba)

1. วิเคราะห์ความต้องการ ใช้วิธีสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นของผู้เรียนและของสังคม
 2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ด้วยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการ
 3. การคัดเลือกเนื้อหาสาระ เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายแล้วต้องเลือกเนื้อหาสาระ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และต้องคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนด้วย
 4. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่รวบรวมต้องคำนึงถึงความยากง่ายและความต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความ ต่อเนื่อง รวมทั้งจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการและสนใจของผู้เรียน
-

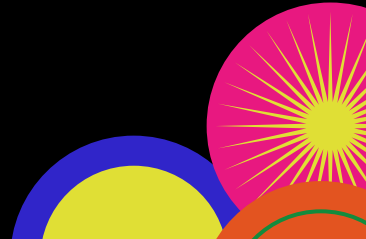

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา (Taba)

5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การคัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชา

6. การจัดรวบรวมประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรคำนึงถึงความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ

7. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล มีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดวิธีการประเมินรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้วย

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส

(J. Galen Saylor, William M. Alexander and Arthur J. Lewis)

- **1. เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และความครอบคลุม** หลักสูตรต้องประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และในแต่ละเป้าหมายควรบ่งบอก ถึงความครอบคลุมของหลักสูตร วัตถุประสงค์ พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งกำหนดจากความ เป็นโลกาภิวัตน์ ความต้องการของสังคมที่อยู่อาศัยกฎหมาย ข้อบังคับ เป็นต้น
- **2. การออกแบบหลักสูตร** คือ การวางแผนเพื่อดึงดูดใจ เกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ โดยคำนึง ถึงปรัชญา ความต้องการของสังคมและผู้เรียนมาพิจารณาด้วย

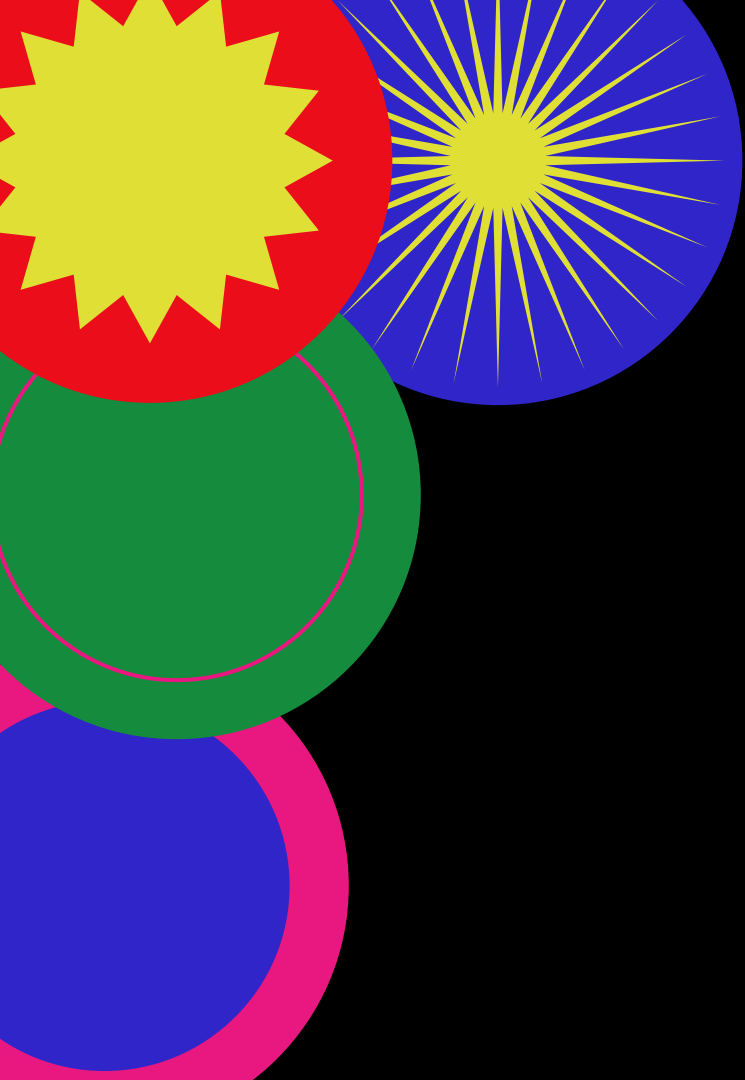

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของเชย์เลอร์ อเล็กซานเดอร์และเลวิส

(J. Galen Saylor, William M. Alexander and Arthur J. Lewis)

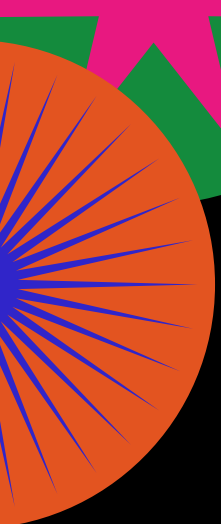
- **3. การนำหลักสูตรไปใช้** ครูต้องเป็นผู้วางแผน และวางแผนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจัดทำสื่อ การเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ครู ตั้งเป้าหมายไว้
- **4. การประเมินผลหลักสูตร** ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันตัดสินใจเพื่อเลือกวิธีการประเมินผลที่สามารถประเมินได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นได้ผลตาม ความมุ่งหมายการประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลสำคัญที่บอกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ว่าควรปรับปรุง หลักสูตรในจุดใด เพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการใช้หลักสูตรในอนาคต

บทที่ 2

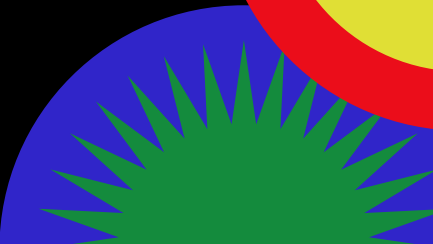
พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรทาง
ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม
วัฒนธรรมเทคโนโลยีและที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีหลักสูตร

ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการศึกษา

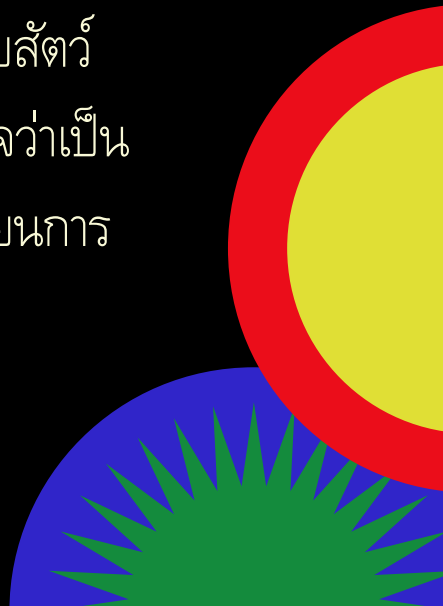
การบริหารถือว่าเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีทฤษฎีการบริหารกำกับอยู่จำนวนมาก เพราะนักบริหารได้กำหนดทฤษฎีที่เป็นสิ่งที่ได้ค้นคว้าทดลองมา จนกระทั่งรวบรวม นำมาใช้ในการบริหารงาน ในบางครั้งนักการศึกษาคิดว่าการบริหารการศึกษา เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยการใช้ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และนำประสบการณ์ นั้นมาบริหารการศึกษา

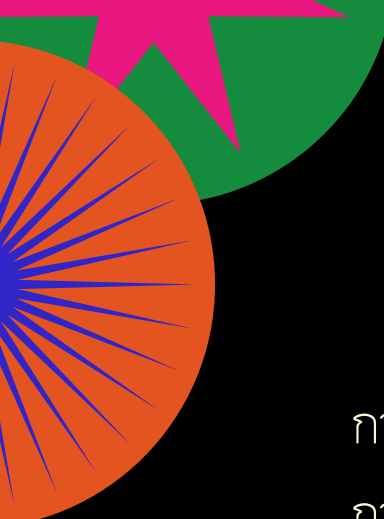

ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้

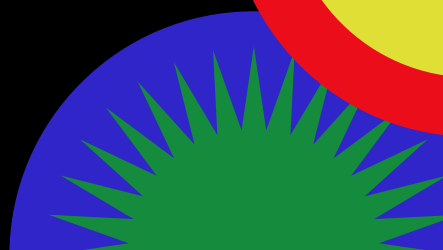
จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ นักจิตวิทยาได้คิดค้นขึ้นมาใช้กับการจัดการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้เหล่านั้นได้ถูกทดลองทั้งกับสัตว์และมนุษย์ (เด็ก, ผู้ใหญ่) หลายรูปแบบจนกระทั่งเกิดความไม่แน่ใจว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแน่นอนแล้ว นักจิตวิทยา จึงได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา

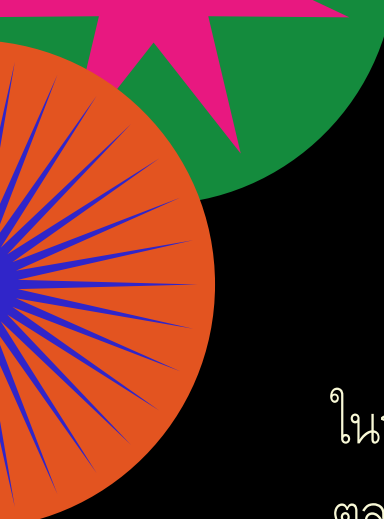

ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการวิจัยการศึกษา

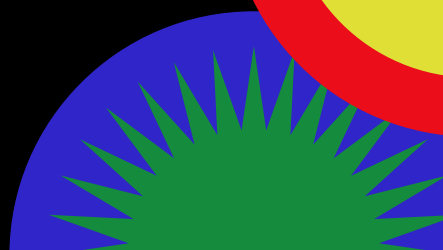
การวิจัยเป็นเรื่องหนึ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องนำมาใช้เพื่อ
การจัดทำหลักสูตร ผลการวิจัยที่นำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตร
จะมาจากฐานทฤษฎีการวิจัย 3 ประเภท

1. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
 2. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสังคมวิทยาและสังคมศาสตร์
 3. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเศรษฐกิจของสังคม
-
-

ความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในการออกแบบหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงสภาพและปัญหาของสังคม
ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น
ได้จากหลายปัจจัย แต่ที่สำคัญคือ เทคโนโลยี โดยที่การที่โลกได้ก้าวหน้าจาก
ยุคเกษตรกรรม สู่ยุคอุตสาหกรรม หรือการเปลี่ยนสู่ยุคสารสนเทศก็ดี
ล้วนเป็นผลจากความเจริญทางเทคโนโลยีทั้งสิ้น

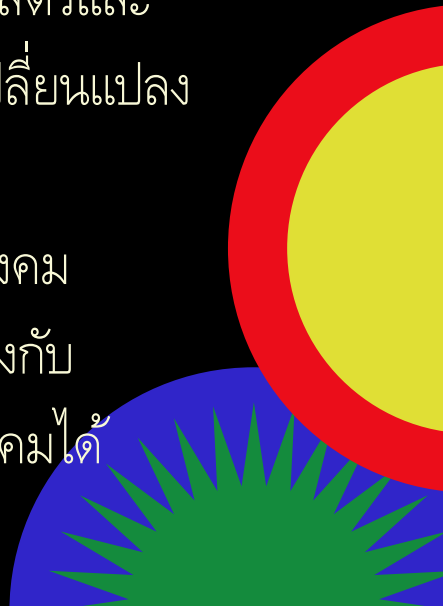

ความรู้พื้นฐานด้านสังคม

การศึกษาทำหน้าที่สำคัญ คืออนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมไปสู่คนรุ่นหลังและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆโดยหน้าที่ดังกล่าวการศึกษาจะช่วยควบคุม การเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องคำนึงถึง ข้อมูลทางสังคม วัฒนธรรมที่เป็นปัจจุบันเสมอจึงจะทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม ปัจจุบัน สามารถแก้ปัญหาและสนองความต้องการสังคมได้

ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหลักสูตร

ทฤษฎี

คืออะไร ?

เฮอ์เบอ์ท ไฟเจล (Herbert Feigl)

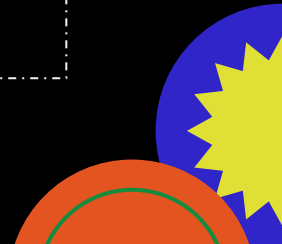
ทฤษฎี คือ “การกำหนดข้อสันนิษฐานซึ่งได้รับมาจากวิธีการ
ของตรรกวิทยาคณิตศาสตร์ ทำให้เกิดกฎเกณฑ์ที่ได้มาจากการ
ทดลองและการทดลองมิใช่เกิดจากการเรียนรู้จากที่ใด”

โลแกน และโอลม สเตค (Logan and Olmstead)

“ทฤษฎี หมายถึง ข้อความหนึ่งข้อความใดที่กำหนดไว้
อย่างมีเหตุผล เชื่อถือได้ และได้มีการถกเถียงกันมาก่อน
ก่อนที่จะลงความเห็นว่ายอมรับที่จะกำหนดเรียกว่า **“ทฤษฎี”**

เฟรด เคสลิงเกอร์ (Fred N. Keslinger)

“ทฤษฎี คือ การผสมผสานของความคิดรวบยอดที่แสดง
ให้เห็นถึงปรากฏการณ์ที่มีระบบ และเกิดความจริงจนสามารถพิสูจน์ได้”

ทฤษฎีหลักสูตร

ทฤษฎีหลักสูตร เป็นแนวคิดใหม่ที่มีนักพัฒนาหลักสูตรได้นำมาใช้ทฤษฎีหลักสูตรเป็นการผสมผสานทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้ามาไว้ด้วยกัน กำหนดขึ้นเพื่อการนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีหลักสูตรจึงเป็นการพิจารณานำเอาพัฒนาการของมนุษย์นำเข้ามาใช้ เป็นการจัดและแยกประเภทของเหตุการณ์ต่าง ๆ และโยงความสัมพันธ์กับเหตุการณ์นั้น นำเอามาใช้และพิจารณาโครงสร้างและเนื้อหาวิชาที่เหมาะสม นำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรด้วยการคำนึงถึงความสอดคล้องตามสภาพการณ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้เรียนและในส่วนของสังคม การนำทฤษฎีหลักสูตรไปใช้จะประกอบด้วยการจัดประเภท การวางแผนการประเมินค่าและการปฏิบัติ